ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 70. У Новом Саду, у суботу 19. јуна (1. јула) 1893. Год. IX.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима онима, који су се на прву половину године или на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада, тако и од сада трудити, да наш лист колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини сувременог новинарства. А родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичког правца овога листа.

Но скоро да је излишна свака реч у препоруку овога листа с наше стране. Српска читалачка публика прихватила је овај лист својски, па се сваким даном све више шири.

Цена је „Бранику“ као и до сада:

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се и месечно претплатити. Месечна претплата чини 1 ф или $2^1/_2$ динара.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) јуна 1893. г.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

ИЗБОРИ У НЕМАЧКОЈ.

Свршени су избори за царевинско веће у Немачкој, а овом резултату се нико обрадовао није. Сви су незадовољни. Влада по свој прилици није добила већину за своје војене предлоге. Тачно се још не зна, јер за неке посланике не зна се, како су расположени према том предлогу. Али ако и узима већину, та ће бити тако мала, да ће се једва моћи с њоме радити. Ни једна странка није задобила толико чланова, да би могла бити језичац на саборској вази. Најгоре су прошли слободоумњаци, а најбоље социјалисте, који су јако порасли.

Кад прегледимо резултат избора за немачки сабор, видимо крајну поцепаност странака. У немачком сабору има староконзервативаца, младоконзервативаца, народних либерала, слободоумњака, умерених слободоумњака, клерикала, Пољака, Велфа, Елсашана и социјалиста. Немачки сабор има дакле неких десет странака! Влада не располаже *потпуно* ни с једном странком, него се испомаже од прилике као оно што ради гроф Тафе у бечком царевинском већу. Највише може да рачуна на конзервативце и народне либерале, најмање на слободоумњаке, а социјалисте, Елсашани и Велфи сматрају се као „непријатељи државе“, који отворено показују своје незадовољство са садашњим политичким и друштвеним стањем у Немачкој.

Влада је распустила државни сабор с тврдим уверењем, да ће нови избори донети јој жељену већину, с којом би протурила своје предлоге и која би је иначе подупирала у њеном раду. Али она по свој прилици нема те већине, а ако је и има, то је тако незнатна, да се с њом неће моћи успешно делати.

Овај резултат у толико је неповољнији, што се зна, да се влада врло напрезала, како би већину истесала. Кортешовало се јако и дозвољеним и недозвољеним средствима. Писало се с претњом као да су донски Козаци већ на капији Берлина. Апеловало се на немачки патријотизам, покушавало се, да се пробуди „германски фурор“, али ево није сретно испало. Немачким бирачима су војени предлози нека „Хекуба“ и они немају ни мало воље да повећају стражу на Рајни. Кремерски немачки дух одржао је победу.

Немачки дух много је учинио за европску културу. У култури су они јако моћни и особито надкриљују у томе Словене. Како је казао онај Рус: „Кад погледам на немачки културни рад и кад се сетим да Словени нису пронашли ни — миполовку, морам да уздахнем.“ Па поред свеколиког нагомиланог културног блага, Немци су у моралном погледу само у срећи велики. Како их срећа изда, они се спусте; а кад треба срећу чувати и бранити, они гледе, да то буде што јефтиније! У њиховом карактеру нема оног херојског обележја, којим се поносе Французи, а не познају ни ону упорну борбу, с којом се одликују Словени, кад бране своју народност. Немци најлакше прегору своју величину и најбрже се одрекну свог сјајног положаја. Та општа црта примећује се и на појединим великим људима. Како је н. пр. Виктор Иго величанствено у француско-немачком рату својим пером бранио свој народ, а како је на против Гете у своје време савијао своју господску главу пред обесним победитељем Наполеоном првим. Та стара пега још једнако пече немачки образ и као да се непрестано — обнавља. Французи негледуш све одобравају, кад влада захтева за војене потребе, а немачка влада и своје најближе присталице једва сломије, а своје политичке противнике не може да задобије ни онда, кад и ђавола молује на зиду.

Све ово опажамо и приликом ових најновијих саборских избора. Кад немачка влада гњави уставну слободу, изиграва уставност, онда „народ философа“ мирује; али кад треба повисити војени буџет, тада се раља најжешћа опозиција. Томе се не можемо чудити, јер знамо, да Баварци онда праве буну, кад литра пива поскупи за један новчић! Немачки дух је себи увек досљедан.

Немачка влада при изборима није победила, и ако се и сам цар ангажовао за војене предлоге, па је помало и претио. Но Немци се у овим приликама претње не боје. Избори су свршени тако, да се не зна „ко је коме род“. Присталице војеног предлога тако су раштркане, да ће се једва одржати у гомили, а противници су и онако разбуцани потпуно сложни у негацији, да војене предлоге одбију.

То је последица немачке политике, која је имала против себе *огорчену* Француску, па је сретно успела, да *увреди* и *отуђи* и Русију. Бизмарк је хтео да води рат с два фронта. Немачка снага толико се напрезала, да није чудо, што немачки народ издаје воља, да непрестано живи у страху наоружан. „Das eben ist der Fluch der bösen That, dass sie fortzeugend immer bösen muss gebären“. (То је баш клетва зла дела, да плодећи се, увек мора зла да рађа.) Немачка политика сад доноси свој плод.

Шта ће немачка влада радити после овог неуспеха? То се још не зна, али сви знаци указују на то, да ће морати распустити сабор. Него шта може тиме постићи? Тешко да ће и новим изборима умекшати немачке бираче? Да ли ће у случају поновног неуспеха изазвати уставан сукоб, коме се крај и излаз догледати не може?

Но рецимо да у овом сабору с неколико гласова и продре с војеним предлозима, влада дуго не ће моћи издржати са садашњим сабором.

Најближа будућност одговориће нам на ова питања. Толико знамо, да се Немачка — осим Бога — треба да боји и свог унутрашњег растројства, јер се немачки партикуларизам опет креће.

Глас из Русије.

Р. — Петроград 12. јунија.

Изјаве, које је учинио први министар аустријског цара, г. *гроф Калноки* у делегацијама, да су одношаји између Беча и Петрограда сада много пријатељскији, него што су до сада били, примљене су у овдашњим политичким и дипломатским круговима са задовољством Али ни један озбиљан политичар не верује, да је баш све тако, како је рекао г. Калноки, па баш ако и постоје ти добри одношаји сада, они не могу бити дуга века, док год аустро-угарска политика иде тим путом, којим је ишла до сада и иде сада.

Најновија историја разнолике хапсбуршке монархије не показује ни једно дело праве, искрене политике, а то се особито огледа у њеној источној политици, о којој

ЛИСТАК

Ханс-Хајлингове стене.

Чешка народна скаска.

Написао Тодор Кернер.

Пре много, много година живео је у неком сеоцету код Јегра један богат сељак.

Скаска нам не прича, како се село звало, али се мисли, да је лежала на левој обали Јегра, преко од села Аиха, које село беше доста познато карлсбадским гостима.

Фајт, тако се звао сељак, имађаше милу, љубазну ћерку, која беше радост и украс целога предела. Савета беше доиста врло лепа, а при том тако добра, да се тада није могло лако наћи равне њој.

Поред Фајтове куће беше мали кућерак младога Арнолда, коме отац беше пре кратког времена умро. Арнолд учаше зидарски занат, те је сад као ваљан син после дуго година први пут дошао у завичај, кад му је отац умро. Лио је потоком сузе на гробу старчевом; јер ма да му није он ништа оставио до овај кућерак, ипак имађаше Арнолд мирно драгоцено наследство у својим грудима: поштење, верност и живо заузимање за све добро и лепо.

Одмах по његову доласку у село побољеваше му отац и старац не могаше издржати изненадну радост, што опет виде сина. Арнолд се није мицао од њега, те се због тога чак до после смрти старчеве није видео са познаницима и пријатељима својима из детињства, јер му нико није долазио, док му отац лежаше у постељи. —

Од свију других највећма се радовао Арнолд Савети, јер њих двоје беху заједно одрасли, и он се сећаше још увек радосно малог милог девојчета, које га је тако волело и тако горко плакало, кад мораде ићи у Праг к занатлији.

Арнолд беше леп, стасит момак и много је пута говорио, како мора бити да је и Савета лепа и израсла.

Треће вечери по смрти очевој седео је син тужно сањајући на свежем очином гробу, кад чу где неко ступа у порту. Обазре се, а оно неко лепо девојче корача преко брежуљака од бусења, а о руци јој виси котарчица с цвећем.

Зовино грмље сакри га од лица Саветина, јер она је то била, која је намерила да окити гроб свог доброг суседа.

Баци се плачући преко њега и тихо говораше склопивши руке: „Тихо почивај, добри човече! нека ти буде лакша земља, него живот, нек не буде гроб твој без цвећа, кад су ти дани таки били!“ — Тада скочи Арнолд иза џбуна. „Савета!“ повиче он и загрли уплашену девојку: „Савета, познајеш ли ме?“ — „Ах, Арнолде, зар сте Ви то?“ шапуташе она поцрвенивши; „одавно се нисмо видели.“ — „А ти си се тако пролепшала, тако си нежна и љупка, и ти си мог оца волела, па се тако срдачно сећаш њега! Драга, слатка девојко!“ — „Да, добри Арнолде, ја сам њега веома волела,“ рече и изви се из његова загрљаја; „често смо заједно о вама говорили; радост, коју уживаше у свом сину, била је једина срећа, коју имађаше.“ — „Ако се заиста радовао мени,“ упаде нагло Арнолд, „о, онда ти хвала, Боже, што си ме здрава и читава одржао! — Али, Савета, помисли само, како се све променило. Чуј, кад смо мали били, онда смо се, кад год је отац седео пред вратима, играли на његовим коленима; ти си била тако љубазна спрам мене, и нисмо могли бити једно без другога; а сад! — Добри старац почива овде под нама, а ми смо велики нарасли; и ја сам, и ако не бејах поред тебе, много пута на те мислио.“ — „И ја на тебе!“ прошапута тихо Савета и погледа га милокрвно својим великим дивним очима.

Тада повикну одушевљени Арнолд: „Видиш, Савета, ми смо се волели већ отпре, ја сам морао отићи; али овде, где те ја опет нађох на гробу очеву, хоћу да ти се исповедим.

Детињски осећај преобрази се у мени у мушки страст. — Савета, ја те љубим! овде на овој светој земљи први пут ти велим: ја те љубим! — А ти?“ — Савета пак сакри своје зажарено лице на његове груди и горко плакаше. „А ти?“ питаше Арнолд по други пут гласом пуним туге и молбе. Тихо диже главу и погледа му у очи сузним очима, али ипак весело. „Арнолде, ја сам ти из свег срца одана; ја сам те увек, увек љубила!“ — Тада је пригрли опет својим грудима, и пољупцима запечатише исповест својих срдаца.

После првог сна сретне љубави сећаху они још дуго у слатком блаженству на очеву гробу.

Арнолд приповедаше, како је животарио, како је чезнуо за кућом, а Савета говораше опет о оцу и пређашњем њиховом детињству, о оним лепим данима. Сунце беше већ давно зашло, а они не опазише.

Најзад их пробуди шум неки са улице из њихових сањарија, и Савета отрча из Арнолдова загрљаја кући примивши узгред пољубац на пут.

Арнолда затече још и ноћ на гробу очеву, удубљена у блажене успомене, и зора поче свитати, кад уђе у очински кућерак с пуним богатим срцем.

Другога јутра, кад донесе Савета оцу свом ужину, започе стари Фајт говорити о Арнолду.

„Жао ме је врло бедног младића“, рече он; „ти га се добро сећаш, Савета; ви сте се увек заједно играли.“ — „Како да га се не сећам?“ прошапта поцрвенивши. — „Но, ни мени не би било мило, кад би изгледало, као да си се ти одвећ погордила сећати се јадног момка. Оно истина је, ја сам се обогатио, а Арнолдови остадоше убоги ђаволи; али су увек били поштени, особито отац, а и о сину чујем часне гласове —“ — „Заиста оче,“ упаде брзо у реч Савета, „млади Арнолд је врло ваљан!“ — „Е гле ти Савете,“ мишљаше отац, „откуд ти то тако знаш?“ — „Ви причасте у селу,“ промуца Савета.

„Мило би ми било, ако му узмогну гдегод помоћи, неће се чекати на мене.“

Савета се брже боље пожури у кухињу, да учини краја разговору, јер није се могла ослободити од црвени, те утече тако испред испитивачких очију старчевих, који главом дрмаше.

Још пре подне нађе Арнолд своју цуру, као што му је обећала, у башти за Фајтовом кућом. Она му приповедаше читав разговор, а он је из тога изводио најлепше наде за своју срећу. „Јест,“ рече на послетку, „читаву сам ноћ о том

је било доста говора у садашњим делегацијама. После несретне војне 1866. год. Аустрија је изгубила првенство своје у немачкој држави, те је нагло променила спољашњу политику одрекавши се свију својих права у управљању немачких ствари и прилика и пренесавши тежиште те своје политике на — балканско полуострво. Први успеси у Босни и Херцеговини, до којих је Аустро-Угарска дошла после берлинског конгреса, изгледа као да су јој завртели главу и да су иначе врло обазриви аустријски политичари заборавили на предострожност. Чак се тако далеко ишло, да се више пута баш са званичне стране уверавале државе на Балкану, да Аустро-Угарска *као словенска и православна* држава заштићава (!) балканске православне народе. Да богме, да се при том није гледало, шта се збива у својој кући, где Немци и Мађари потискиваху једноверну и једнокрвну браћу баш тих народа на Балкану.

Данас се то покровитељство шири над две велике покрајине балканске, а било би га за цело и у Солуну, Софији па и Београду, кад би аустро-угарским тежњама одговарала снага и средства хапсбуршке монархије. Али руска дипломатија мора респектовати и оне успехе аустриске политике, које је ова на Балкану и до сада постигла. Србија је непробојним бедемом аустријским одељена од остале браће своје и над њом се већ повија атмосфера аустро-угарског протектората; о Бугарској да и не говоримо; пријем Кобурга и Стамбулова у бечком Хофбургу запечатио је политички правац аустријски у Бугарској.

У престолној беседи се не спомиње политика у Србији и Бугарској, а то је учињено ли под утиском концентрисања руске црноморске флоте, над којом је цар Александар одржао смотру и под утиском неоснованог гласа о активној политици руској, а гроф Калноки се одмах пожурио, да мотивише то ћутање. Врло је значајно оно место Калнокијева говора у угарској делегацији, на ком наглашава како је важно, што ће се побољшати одношаји између Русије и Аустро-Угарске. Од тог побољшања, по речима грофа Калнокија зависи: „прекидање оружања у Европи и наступање нормалних прилика.“ Да лепих речи! Али колико су оне далеко од праве политике аустријске дипломације?! Као што сам мало пре рекао, *у Русији нико не верује у искреност аустријског министра;* у толико се мање верује, што Калноки мораде формално *демантовати* своје речи, кад је немачка званична штампа онако жестоко напала и њега и његов експозе; наравно, јер Немци хоће да им Аустро-Угарска накнади оно, што они не могу да остваре код своје куће, а то је повећање војске. Заиста, Немачка је несебичан савезник!

Но Русији је тим бар дата у толико задовољштина, што почињу да излазе на површину прилике, које приморавају кругове у Бечу, да се окану појекаквих подметања руској политици и да говоре о Русији с поштовањем, какво јој и приличи. Ако Аустро-Угарска буде од сада делала онако, како је то Калноки рекао пред највишим политичким форумом у хапсбуршкој монархији, онда може бити да ће се постићи између Русије и те монархије оно, што је у интересу њих обеју а и општега мира. —

Измена бугарског устава, којој је кумовао тројни савез, а особито Аустро-Угарска, отворила је широм врата језуитској пропаганди у Бугарској. И заиста, оци језуите се одмах латише свог пакленог посла, да одврате и бугарски народ од православне вере, али, како „Колоњске Новине“ јављају, ту ће слабо успети. Народ бугарски се чврсто држи своје прадедовске вере, али језуите не хају за то, већ мисле да ће им у Бугарској синути њихово клонуло сунце. По јужној Бугарској размилише се они да испитују, где ће моћи подићи римокатоличке школе и цркве; језуите се не устручавају, да се служе и црквом и школом, само да постигну своје гадне намере. „Finis sanctificat media“ вели позната језуитска девиза, и они је се чврсто и држе. Но, Богу хвала, до сада је језуитима био „всује труд“, мада се ослањају на „вишу помоћ“. Филипопољски римокатолички владика Менини, који врло добро познаје бугарске прилике, ваља да зна, да су покушаји одвраћања бугарског народа од православља не само безуспешни, *него и опасни.* Језуити у Бугарској добијају инструкције из Рима, где као да мисле, да Бугарска у погледу културе не стоји више од Уганде. По попису народа, што је обављен у јануару ове године, број католика у Бугарској пре је опао, него што је нарастао од времена претпоследњег пописа народа. —

Навршило се пуних десет година дана од 7. јунија 1883., када је цар Александар III. поставио за варшавскога гувернера генерала коњаренје и свог генерала ађутанта *Јосифа Владимировића Гурка.* На то место, које носи собом велику одговорност и захтева велике обазривости и вештине, цар Александар III. тешко да је могао наћи згоднијег човека од славног јунака шипканског Ј. В. Гурка. Када је Гурко наименован за генералног гувернера у Варшави, сви су увидели, да је то повратак оних начела, која су руководила кнеза Черкаског, бившег ратног министра Н. А. Миљутина и Самарина, и надали се, да ће нови генерални гувернер умети убедити Пољаке, да се окану својих сепаратистичких тежња и мржње на Русе. У том је баш и био тежак положај генералног гувернера у Варшави, што је морао гледати, да задобије Пољаке али да не оштети руске интересе. Ј. В. Гурко као веран и некористољубив слуга свог господара и жарки родољуб руски умео је боље него ма који од претходника му приближити повисландски крај општој отаџбини Русији. Без икаквог насиља и борбе сведржавни језик постао је тамо наставним језиком. Словенски осећај у западним крајевима бивше Пољске тако је ојачао, да се сад већ говори о том, како би се уклонило немачко насељавање, које је са свим туђинско за словенску земљу.

Што се тиче војске, опште је мишљење, да је војска у варшавском војеном округу узор војске у сваком погледу. Близина границе и близина немачког непријатељства и сплетака чини војену позицију у повисланском крају врло тешком. Кад се зна, да непријатељ може сваки час изненадити, онда непрестана приправност за бој мора ићи упоредо са спокојношћу и хладнокрвношћу, а природна својства Гурка, као вође и заповедника баш у том послу су ванредна. Сјај ратне славе Гуркове из год. 1877—78. још је већи од то доба. Ко се не сећа дивних и јуначких дела Гуркових из тог рата: кретање авангарде руске војске, коју је он водио кроз Шипку и стигао у долину реке Марице и Тунце одмах у почетку војне, па онда његов прелаз преко Балкана у сред зиме?! Та два дела су доста, па да поред Ханибала и Суварова заузме сјајно место у историји. О Гурковим успесима и заслугама за ових 10 година могло би се ваздан писати. Цар га је овом приликом усрдно поздравио и одао му своје признање на заслугама, које цео руски народ дубоко уважава. —

Врло је значајан факт један, на који се у западноевропској штампи или обратило мало пажње, или се хотимице прећутао, а то је: свечан дочек руске ескадре под заповедништвом адмирала *Казнакова* у северно-америчким Сједињеним државама. Та руска ескадра одређена је, да заступа руску флоту приликом светске изложбе у Чикагу, и стигла је 2. јунија у Филаделфију, где је у част руских поморских официра приређен сјајан банкет, на ком је председавао бивши посланик сев.-америчке Уније у Петрограду г. Емори Смит. Његова беседа, у којој је изразио међународно пријатељство две велике државе на два краја света, ваља да се зна и запамти. „Пре сто година је још, рече г. Смит, Русија отворено показала своје пријатељство према Сједињеним Државама. Одмах у почетку наше историје Русија је са другим европским државама допринела да се доврши велико дело, што га је започео Вашингтон и ускорила је коначно признање декларације наше независности. Но то није све. Када су у рату г. 1812. Енглеска и Француска издале своје знамените декрете, по којима би ми морали обуставити своје скоро започете трговачке односаје, Русија је пружила своју пријатељску руку, нудећи своје гостопримство нашим бродовима у пристаништима балтичкога мора. Но ни у доба наше тешке међународне борбе никад нас није остављало руско пријатељство.

„Ја ево држим у рукама препис ноте великога руског канцелара кнеза Горчакова, од 10. јулија 1861. г. Та знаменита депеша, коју је руски посланик у Вашингтону, по налогу из Петрограда прочитао пред председником Сједињених Држава, охрабрила је нашег незаборављеног Аврама Линклна; та нота не показује само одлучно дејство руске политике у доба наше кризе, него и у опште карактерише односаје између обеју држава. ‚Савез амерички — пише Горчаков — у нашим очима је не само елемент међународно-политичке равнотеже, него је и држава, према којој је Његово Величанство врло пријатељски расположено. Обе државе, Русија и Сјед. Државе, леже на далеком крају света, обе се још развијају, као да су од природе упућене на споразум и међусобне симпатије, које смо ми већ и показали једни другима.‘ То беху знамените речи Горчаковљеве баш у почетку нашег рата. Оне беху станац камен руске политике у оно доба. Речи Русијине брзо се остварише. У тешком и ужасном тренутку нашег грађанског рата, када је изгледало, да ће се савез распасти на комаде, чаша горчине препунила се мешањем туђих држава у наше ствари. Две велике европске државе мишљаху да нас сатру, али Русија отклони опасност. Она, као пријатељица наша одмах посла своју флоту у Њу-Јорк и Сан-Франциско, отворено дајући тиме на знање страним народима, да је готова да се бије за нас ако затреба.

Ако смо дакле сретни у свом савезу, ако се поносимо и радујемо, што није ни једна звезда са наше заставе потамнела*), онда не ћемо заборавити, колико смо обвезани због тога свом северном пријатељу, и ма шта било, увек ћемо се с благодарношћу сећати те неоцењиве услуге.“

Тако је говорио бивши дипломата амерички, који није празан фразиста и који је те речи изговорио с Горчаковљевом нотом у руци. Сви присутни Северо-амерички грађани одушевљено поздравише те речи г. Смита, за које сами веле, да то нису само речи, него — *догађај.* Адмирал Казнаков је одговорио и захвалио у име руске флоте на тако срдачном дочеку и нагласио, да Русија и сад гледа у Сјед. Државама пријатељицу, која јој је за време глади пре две године обилно притекла у помоћ с храном. —

У суботу, 5. јунија о. г. потписан је руско-француски трговачки уговор. Са руске стране потписали су га министар финансија *Виће* и помоћник министра иностраних дела г. *Шишкин,* а са француске посланик овдашњи *гроф Моншебело.* Овај трговачки уговор је управо *писмена потврда руско-француског пријатељства,* јер је у њему примљена т. з. минимална тарифа за производе обе државе. Да је тако види се и по том, што су у исти

*) На застави Сједињених Држава свака држава има своју звезду. — Ур. „Бр“.

премишљао: најбоље ће бити, идем још данас твом оцу, признаћу му слободно, да се ми волемо, да бисмо се хтели узети, показаћу му своје знање и сведоџбу мојих учитеља у занату, и замолићу његов благослов. Моја искреност ће му се допасти, пристаће, и ја одох онда оснажен у туђину, заслужићу мало новца, дођићу натраг верна и весела срца, и ми ћемо бити сретни. Зар не, слатка, добра Савета?“ — „Хоћемо! кликну одушевљено девојче и падне му на груди, „да, отац ће зацело пристати; та он ме тако воли!“ — Пуни надања се расташе.

Пред вече се обуче Арнолд што боље може, оде још једном на очин гроб, мољаше од њега благослов и пође натраг Фајтовој кући потајно дршћући.

Савета, која од радости дрхташе, прими га и одведе га одмах к оцу. — „Арнолде суседе!“ повиче му стари у сусрет, „шта ми доносите?“ — „Самог себе,“ одговори онај. — „То значи?“ питаше Фајт. — „Господару, суседе,“ започе по том Арнолд, с почетка дрхћућим гласом, али после свечано и пријатно: „Господару, суседе, допустите ми, да из даље почнем, како би сте ме лакше могли разумети. Ја сам сиромах, али сам се поштењу научио, а то вам могу посведочити ове сведоџбе. Цео ми је свет отворен, јер ја нећу остати само при занату, ја сам вољан вештину учити; од мене ће бити једном ваљан неимар, то сам се заветовао мом покојном оцу. Али, господару, све на свету мора имати своје средиште, при раду мора имати човек намеру. Као што се зидају куће, које ја градим, не ради грађења, већ ради користи, исто је тако и с мојом вештином. Не бавим се ја њом само да се бавим вештином, ја бих при том што да добијем, и то сад, што мислим, ваше је да дате. Пристаните, да то добијем, па ћу сву своју снагу уложити.“ — „Па шта то ја имам,“ упаде му Фајт у реч, „што вама толико вреди?“ — „Вашу кћер, господару! Ми се волемо. Ја дођох управо оцу, као поштен човек, а нисам пре овога много око девојке обилазио, као што неки раде. Не, по старом лепом обичају долазим к вама и молим вас, да обећате, да нећете ускраћивати вашег благослова и да ћете допустити девојци, да ми остане верна вереница за три године, док се не будем вратио и што ваљано учинио.“

„Младићу“, одговори стари, „чекао сам док изговорите; послушајте сад и ви мене, и ја ћу вам дати свој одговор просто и истинито. Мило ми је, што љубите моју ћерку; јер ви сте ваљан момак, а што сте одмах отворена срца к оцу дошли, то ми се још већма допада и служи вам на велику част. Ваши учитељи у занату називају вас младићем, који зна вештину и надају се од вас нечем великом; за то вам ја среће желим; али нада је поуздано добро, па зар ја да на томе оснивам будућност Саветину? За три године дана може ко доћи, који ће се мојој ћери већма допасти, или, ако то не буде, који се мени буде допао. Зар да ја тог одбијем за то, што Ви можете доћи? Не, младићу, од тога нема ништа. А ако ви једном опет дођете, и Савета буде још слободна, а ви сретни постанете, ја вам тада нећу стајати на путу; сад ни речи више о томе!“ — „Али, Фајте, суседе,“ мољаше Арнолд дрхћући и зграби руку старчеву, „та промислите се!“ — — — „Нема се ту више о чему мислити, упаде му Фајт у реч, „и с отим с Богом пошли; или, ако хоћете још да останете, будите ми мио гост; само немојте више говорити о Савети.“ — „И то Вам је последња одлука?“ промуца Арнолд. — „Последња,“ хладно одговори стари. — „Онда, тако ми Бог помогао,“ повика онај и хтеде вратима поћи. Брзо га зграби Фајт за руку и задржа.

„Младићу, немојте чинити какву будалаштину! Ако сте човек и ако имате снаге и одважности, приберите се и свладајте бол. Свет је широк; пођите у свет, тамо ћете бити мирни. — А сад с Богом пошли, сретан Вам пут!“ — Тако говорећи пусти га, а Арнолд оде у своју колебу.

Плачући скопча свој свежањ од хаљина, опрости се с очинском баштином и крене се тада у порту да се опрости и с очевим гробом. Савета, која је разговор у пола чула, гушила се у сузама. Она сањаше о свему тако лепо, а сад јој се чинило да је свака нада изгубљена.

Још једаред је хтела видети свог Арнолда; стане на прозор и чекаше, док није изашао из колебе и савио у порту. Брзо појури за њим и нађе га, где се моли на очином гробу. „Арнолде! Арнолде! Зар хоћеш да идеш?“ повиче му загрливши га. „Ја те не могу пустити!“ — Арнолд скочи као да се из каквог сна пробудио: „Морам, Савета, морам. Не цепај ми срце твојим плачем, јер морам!“ — Хоћеш ли се вратити? кад ћеш се вратити? — „Савета, хоћу да радим, како само може један човек, сваки тренутак ћу штедети, кроз три године ево ме опет ту. Хоћеш ли бити верна?“ — „До смрти, драги Арнолде!“ повиче јецајући. „А ако те отац буде хтео натерати?“ — „Онда нека ме воде у цркву, па ћу још и пред олтаром рећи: нећу! — Јест, Арнолде ми ћемо верни бити једно другом, овде и тамо горе. Па ма где ми ћемо се опет наћи!“ — „Онда остај здраво,“ рече Арнолд, коме кроз сузе засја у очима зрачак наде, „с Богом остај! Не бојим се више никаквих препрека, ништа ми неће бити одвећ велико и тешко. Овим пољубом ти се заклињем, а сад с Богом! кроз три године бићемо сретни!“ — Он се отргне из њена загрљаја. „Арнолде!“ повиче онда, „Арнолде, не заборави твоју Савету,“ али он већ беше одјурио. Из далека поздрављала ју је његова бела марама, док се није у шумској тами изгубио.

Савета се баци доле на гроб и молила се свом душом Богу. Уверена о Арнолдовој верности, стишала се и могла је прибраније пред оца ступити, који ју строго погледа и због најмањег узрока испитиваше.

Сваког јутра иђаше на оно место, где је свог Арнолда последњи пут загрлила; стари Фајт је то добро опазио, али мишљаше: нека, и био је већ задовољан, што је Савета могла тако мирна бити и чешће шта више весела.

(Свршиће се.)

мах трговачки уговори с Немачком одмах запели, јер Немцима није повољан тај уговор с Француском. У осталом преговори ће се с Немачком продужити, али колико се чује, за Немачку ће се увести максимална тарифа. —

За помоћника садашњем министру финансија Витеу именован је изврстан стручњак, досадањи уредник листа „Кіевское Слово“ г. *А. Ј. Антоновић*. Поред искусноога министра Витеа вредни радник на пољу политичке економије Антоновић биће најбоља гарантија за напредовање руских финансија. Антоновић је у најбољим годинама (рођ. 1848.). Права је изучио у кијевском семинару и одао се особито на политичку економику и статистику. Написао је многа изврсна дела из те струке и био је професор на свеучилишту у св. Владимиру.

Нови Сад, 18. јунија 1893.

— **Предлог о сазиву епархијске скупштине.** Административни одбор бачке дијецезе. као што смо јавили да ће бити, држао је у понедељак своју редовну седницу. У тој седници био је на дневноме реду предлог десеторице чланова епархијске скупштине бачке дијецезе, да се сазове епархијска скупштина бачке дијецезе, на којој би се протестовало против познате владине црквене реформе.

Као што чујемо, административни одбор је закључио, *да се предлог не прима, те да не треба сазвати епархијску скупштину јер је тај предлог постао „беспредметан.“*!!

Морамо овде пре свега да истакнемо како се изиграва делокруг и радња епархијске власти, у чему је данашњи патријарх постигао савршенство. Патријарх износи један важан предлог кад је њему воља и кад мисли, да може са својим намерама продрти Тај предлог о сазиву епархијске скупштине био је на дневноме реду још у седници од априла. У тој седници био је и један предлагач, др. *Стеван Малешевић* који је и ургирао, да се исти предлог стави на дневни ред. Патријарх није хтео то да учини, јер је ваљда знао, да у тој седници не ће моћи *осујетити* сазив епархијске скупштине!

Кад је требало да се седница држи у мају, у којој је био на реду да учествује опет један од предлагача, др. *Илија Вучетић* тада опет није било седнице. Ствар се провлачила силом, док није било изгледа, да ће се моћи онако закључити, како патријарх хоће. И дочекало се! Истина то је била крња седница, јер је било у седници само три световна члана, но главно се постигло: да се предлог одбије.

Ми не знамо разлоге, зашто и како се могао одбити тај предлог. Ако је епископат и послао меморандум круни и влади, ако је саборски одбор то исто урадио — ништа не смета, да се и други автономни органи, који су на то позвани, са своје стране ограде против једне реформе, која је штетна по цркву и народно-црквени живот. А зацело је позвана да то учини једна епархијска скупштина, која је представник народа и свештенства дотичне дијецезе.

У овако крупним питањима позвани су сви фактори, да устану у обрану цркве и народа. Нашто постављати ограде законитој, умесној и дозвољеној обрани? Кад могу Румуни на епархијским скупштинама бранити своју цркву и народну автономију, зашто ми да не можемо и не смемо?! Но изгледа да патријарх удешава тако обрану, да се нешто учини, а да то ипак не заболе јако политичке кругове у Будим-Пешти. Али тако не раде римокатолички и православни румунски епископи.

У нас мора бити све другчије, него у осталог света!

Политички преглед.

— **Србија.** Народна скупштина држала је 16. о. м. пре подне седницу, у којој је министар финансија *др. Мих. В. Вујић* поднео нов закон о потрошарини и нову автономну ђумручку тарифу. Оба ће се предлога упутити дотичним одборима. Примљен је у другом читању владин предлог, да се прорачун од пређашње године продужи до краја 1893. г., осим два поглавља о железницама и дуванском монополу, за које ће министар поднети специјалан буџет. Неки су посланици били против продужавања буџета, јер је то неко ан-бло (без дебате) примање прорачуна, а тиме се буџетско право скупштине чини илузорним. — У седници, после подне држаној, примљен је без дебате трговински уговор са Аустро-Угарском и ветеринарна конвенција у другом и последњем читању. Против гласао је само шабачки посланик *Јоца Јовановић*. Напредњаци су сви гласали за уговор. Још тога дана отпутовао је у Беч министарски тајник *Драгољуб Свилокосић* са ратификацијоном листом, где ће се сутра или прекосутра измењати ратификати.

— **Русија**. Службени лист руске владе доноси царски указ, упућен на министра државних добара, држ. саветника *Јермолова*, у ком се наређује, да се створи министарство за земљорадњу и пољопривреду и да се за то изради нацрт. У указу се наглашава, како је потребно таково министарство за подизање пољског газдинства у Русији, које је управо темељ државни. Почетком 1894. г. ово ће министарство већ почети свој рад. — Министарство унутрашњих дела објавило је скоро статистику Чеха, који се доселише из Аустрије у Русију; свега их је 20.000. Њихових насеобина има 63 већином у Волинији и имају више од 32.000 десетина земље. Половина ческих исељеника већ је прешла у православље. Поред ческог језика учи се у њиховим школама и руски, а млађи нараштај говори већ са свим добро руски. Од 1887. год. потпадају те ческе школе под руско министарство просвете.

— Енглеског посланика у Бечу, **сир Аугуста Паже-а** и госпођу му посетио је цар и краљ Фрања Јосиф I. 16. (28,) о. м. у пратњи крилног ађутанта грофа Биго де Сен Кантена. Данас у подне примиће цар посланика сир Паже а у аудијенцију и примити његово опозивно писмо. За тим ће примити новоименованог енглеског посланика код бечког двора *сир Едмонда Монсона* и примиће његово оверовно писмо.

— **Бугарска.** У Софији је почео излазити лист, око кога ће се искупити сви бугарски опозицијонари. Како горњи листови јављају, лист ће терати опозицију само против Стамбулова, а према принцу Кобургу биће са свим лојалан. Лист одмах у првим бројевима наглашава, да ће се заузимати за слободу избора, која у Бугарској до сада није била никаква. Ово би био мали зрачак слободе у Бугарској, али ми сумњамо, да под данашњим режимом бугарским може ко покренути прави опозицијони лист. Биће да је то сам Стамбулов тако наместио, да покаже свету, како је он бајаги справедљив и слободоуман.

— **Енглеска.** Гладстон је попустио наваљивању радикала, те је прихватио парламентарна средства да се убрза решавање о Хом рулу. „Стандард“ мисли, да ће се у јулију, кад ће се ваљда због врућине и лова проредити редови конзервативаца у парламенту, лакше протурити неколико параграфа из ирске реформе. За 5. §. пријављено је силесија амандмана (§. 5. говори о ирској извршној власти); 16. (28.) о. м. почела је дебата о том параграфу, која изгледа да ће толико исто, ако не и више, трајати као и дебата о 4 § у.

Новости из места
и из народа.

Нови Сад, 18. јуна 1893.

— **Завршетак школске године на овдашњој срп. гимназији.** На овдашњој срп. вел. гимназији завршена је свечано ова 1892/3. шк. година. У овдашњој саборној цркви било је свечано благодарење, на ком су чинодејствовала пречасна г. г. *Александар Николић*, почасни протопресвитер и парох сенћански, *Јаблановић*, парох панчевачки и ђакон *Георгије Видицки*. На благодарењу певао је хор наше гимназије. За тим су раздате ученицама сведоџбе, а добрим ученицима награде, после чега се ученици разишли својим кућама.

— **Извештај са овдашње државне трговачко-индустријске школе** стигао нам је на приказ. Уредио га је управитељ исте школе г. Стеван Брук. На овом заводу било је до краја ове шк. год. 235 редовних и 7 ванредних ученика. Од тих беше православних свега 30. У овом извештају налази се расправа проф. Ј. Нидермајера „о крунској вредности“.

— † **Стеван Гавриловић**. Јутрос у 4 сахата после дужег и тешког боловања преминуо је Стеван Гавриловић, овдашњи грађанин и лецедер. Покојник је један од првих занатлија наших, који је своју радњу с напретком ревносно водио, а у грађанским и народним пословима свагда свестан усталац био. Оставио је након себе супругу и троје неудомљене деце. Нека је мир пепелу његову!

— **Удавило се дете у Дунаву.** Јуче се близу овдашњег жељезничког моста удавило једно српско дете од 12 година. Њих тројица су пливали до потонулог пропелера, али кад се враћали натраг, једног однесе струја у вир код стуба од моста и тамо се удави. Родитељи, немојте пуштати своју децу, да иду сама на купање у Дунаву!

— **Завршетак школске године на срп. вел. гимназији карловачкој школ. год. 1892/3.** Пишу нам из *Ср. Карловаца*: „Ове године завршен је течај школе у нашој српској гимназији први пут свечано. Око $^1/_2$9 из јутра скупили су се ученици ове гимназије са својим професорима у свечаној дворани — а када је дошао директор започела је ова лепа свечаност: Чувени наш гимназијски кор са својим врсним и вредним коровођом г. Котуром започе са песмом: Православија наставниче и заврши са „Достојно јест“. Милина је било слушати умилне звуке наших ученика, како су лепо извели ове две црквене песме. Пљескаху уз бурно „живео“. За тим је директор изговорио диван педагошко-дидактични опроштај ученицима ове српске гимназије. Препоручио је ученицима, да свршено градиво у школи о вакацији не напуштају него да понављају; чешће је зачинио говор лепим и значајним стиховима старокласичним. Говорио им је да и о вакацији негују чуство религиозно-морално, како их је ова школа увек и учила. Директор је познат као добар говорник — али свет вели а и ђаци, да му је овај опроштајни говор најлепши. „Живео наш директор“! викаху како грађани тако и сви ђаци.

Други део беху декламације из свију оних језика, који се на овом просветном заводу уче. Декламирало се српски, читало старословенски — декламирало латински (de fama Verg. Aen. l. IV.), грчки (опроштај Хекторов са љубом Андромахом (П. VI.), немачки, француски и мађарски.

Сакупљеној публици све су се декламације допале али особито француска, коју је декламовао изврстан ученик VII. разр. Симоновић П. из Карловаца а изабрао његов узор учитељ г. проф. Глигорије Барусковић. Овом приликом не могу пропустити а да не споменем овде ову жалосну вест, да се говори: „да се на годину не ће предавати француски“. То би била велика штета али би ваљда било већ једном у реду, да наш вис. сл. патронат одреди извесну награду проф француског језика. Само sine ira et studio!

И тако се заврши ова свечаност у 10 сати у четвртак а после тога су разредници ученицима сведочбе и програме делили. Ове године постигнут је врло повољан успех јер од 345 добило је „недовољно“ само 33 ученика а дозволу поправка 28.

Међу искупљеним гостима беше и наш чувени класични филолог Др. Јован Туроман.

Толико о свечаности овој а о програму кога ћемо вам наскоро послати, проговорићемо опширније. Молим лепо г. уредниче да ово уврстите у ваш цењени лист „Браник“ да види свет, како нам најстарији просветни завод напредује“.

— **Четврти извештај о православном, срп. богословском училишту** у Ср. Карловцима; шк. год. 1892—93. Саставио протопрезвитер Јован Вучковић, проф. богословије и привремени ректор богословског училишта. У извештају је одмах на првом месту напомена, да се 1. фебруара о. г. навршило равно стотина година, од како је митрополит Стефан Стратимировић отворио прву православну богословску школу у овој држави. Прота Вучковић је у „Срп. Сиону“ упозорио Србе, да би се великоме Јерарху Стратимировићу ваљало на достојан начин одужити, па се установио одбор под протекторатом патријарховим, који је почео скупљати прилоге за подизање споменика оснивачу срп. вел. гимназије карловачке, срп. православне богословије и благодејанија. На другом месту је извештај о училишним властима и наставничком збору, па онда наставни предмети са кратким прегледом садржине предавања. За тим долази летопис заводски за шк. год. 1892/3., важније наредбе, отписи претпостављених и високих власти и извештај о заводској књижници. Најпосле извештај о ученицима; концем ове шк. год. било је свега 93 слушаоца. Апсолуторне сведоџбе добили су њих 14 слушалаца из четврте године. Идућа школ. година почеће се 16. (28.) августа о. г.

— **Програм срп. вел. гимназије карловачке** за шк. год. 1892/3. год. година XLI. књига 34. Изашао је извештај о овој школској години у карловачкој гимназији под горњим насловом. Из тог извештаја видимо, да је концем II. теч. шк. год. 1892/3. било свега 344 јавних учен. и 1 приватиста. Према прошлој години било је о. г. више 15 ученика. По вероисповести их је било: православних 308, римокатолика 37. По успеху било их: I. реда с одликом свега 51. I. реда 241, II. реда 23, III. реда 17. Новац који је уложен у штедионице, а у корист сиромашних ученика исноси с каматама 1605·09 фор. У књижници гимназијској има свега 192 дела на разним језицима у 214 свезака. 46 ученика на карловачкој гимназији уживала су бесплатну храну у овдашњем благодејанију од почетка до краја шк. год. 1892/3. У овом извештају се налази и расправа проф. Стевана Поповића: „Страна тела у минералима и њихова важност.“

— **„Ујела га бесна мачка.“** Као допуну белешци из прошлог броја пишу нам из *Срп. Падеја*: Васа Лупшин, млад и снажан човек од 32 г. ловио је рибу на речици Златици. Од једном спази у грму мачку, ухвати је да је понесе кући. Но мачка беше већ подивљала, те кад је Васа ухвати, угризе га за прст на руци, на што се Васа ражљути и удави мачку. Осетио је јак бол по целој руци, тако да неколико дана није могао њом ништа радити; касније се бол стишао, али му је прст увек штрецао. Прошле недеље пак обузме га бол по целом телу; страшно га је морила жеђ и мука. Упита лекара за савет, али овај му није знао дати лека, јер ни сам Васа није знао да каже шта му је. Васа је све више долазио ван себе и једном хтеде да удави свог рођеног оца и да скочи у бунар. Несрећни Васа се 24 сахата грозно мучио, док га смрт није опростила мука. Лекари су констатовали, да је мачка, што је ујела Васу, била побеснела и да му је уједом својим отровала крв.

Новости са стране.

— **Укидање словенских академских друштава.** Аустријско намесништво је 16. (28.) о. м. разрешило академско друшво „Буковину“ и мало-руско удружење „Сич,“ „што су прекорачила свој делокруг учествујући у демонстровању против митрополита Сембратовића.“ Председнику „Буковине“, правнику *Мих. Кописћанском* предато је решење о укидању друштва судским путем; председнику „Сича“, дрнду мед. *Јарославу Бурацинском* предато је решење у друштвеној дворани, коју су, као и дворану „Буковине“, затворили пошто је најпре зготовљен инвентар. Чудимо се схваћању аустријског намесништва, да разрешава друштво, ако поједини чланови тог друштва учествују у каквој демонстрацији. То је само леп изговор за укидање словенских академских дружина.

— **Румунска освета**. Биће занимљиво, да наш свет чује, како се Румуни знају борити против туђинаца, што показује случај, који доноси румунски лист „*Луминеторијул*“, који излази у Тамишграду под уредништвом родољуба румунског одветника П. Ротара. Исти лист јавља из *саског Себеша* (у Ердељу), како су тамошњи Саси приликом обнове једног дела варошке репрезентанције изневерили Румуне и удружили се са Мађарима, те у вар. представништво не буде изабран ни један Румун, и ако Румуни имају 240 бирача, а и за вирилне чланове једва ако су наименовали 4—5 Румуна и ако од 6600 укупног становништва има 4500 чистих Румуна. Тај небратски поступак од стране Саса толико је увредио Румуне, да су њих 14, који беху изабрани или вирилни чланови вар. представништва, одмах дали оставке. Сви Румуни се листом заверили, да ни једног свог новчића не даду иноверцу трговцу, занатлији или гостионичару, а то је по ове тим горе, што су управо од Румуна и живели. Тако се Румуни свете за учињену им неправду; где народ има толико свести, ту је напредак сигуран.

— **Откриће споменика Јосифу Реселу**. У Маријабруну откривен је споменик проналазачу бродскога сврдла *Јосифу Реселу*. Споменик је израдио Корушчанин вајар Јосиф Касин.

— **Највећа штампарија**. Највећа је штампарија на свету државна штампарија у Вашингтону (Америка). Њени издатци износе годишње $3^1/_2$ милиона долара; у њој раде стално 3100 особа. Прошле године је ова штампарија утрошила 210.000 рисова артије, 24.000 фуната црне боје, 28.000 фуната туткала, 14.000 фуната сапуна, 145 буради брашна, 6000 фуната соде, 6000 фуната канапа 4000 фуната конаца, 4000 фуната глицерина, 4000 фуната антимона, 800 фуната бинштајна, 700 фуната воска за печаћење, 40.000 тона руских кожа, 4000 туцета јагњеће коже и 4000 ком. чохе.

НОВИЈЕ.

БЕОГРАД, 17. јуна. Званичне новине доносе закон о трговачком уговору и о ветеринарској конвенцији с Аустро-Угарском.

ХАМБУРГ, 17. јуна. Кнез Бизмарк опасно је оболео.

БЕРЛИН, 17. јуна. Влада ће у сабору имати неколико гласова већине.

Трговина.

НОВИ САД, 18. (30.) јуна. *Житарска радња.* На нашој житној пијаци нема знатније промене у послу са раном. У околини се обављају пољски послови, који су на реду, те је доноз слаб. Стање усева у широј околини нашој није се велико поправило, а кукурузи хрђаво стоју; имаоци старог зрна уздржљиви су са продајом. И ма што је на горњим пијацама пшеница са неколико новчића попустила, у нас је и пшеници и осталим зрнима цена се досадања одржала. Цене су ове: Пшеница 7 фор. 90 н. — 8 ф. 30—40 н. Наполица 6 ф. 80 н. — 7 ф. Јечам 5 ф. 60—70 н. Зоб 6 ф. 80 н. — 7 ф. Кукуруз 5 ф. 20—25 н. Нов јечам 4 ф. 60 н. Све од 100 кгр.

На осталим нашим пијацама је радња са производи и поврћем доста живахна. На месарској је пијаци обрта за доста. Цене: пасуљ бели 6 ф. 50—80 н., жути 6 ф. 40—80 н. Маст 50 ф. Сланина 50 ф. од 100 кгр. Јагањци 5 ф. 50 н. — 7 ф. 50 н. од пара. Теоци 7—14 ф. од ком. Угојени свињи 38—40 н. од 1 кгр.

*

У БУДИМПЕШТИ, 15. (27.) јуна. На недељни марвени вашар беше догоњено: 540 к. волова угар., 189 к. крава угар., 284 к. српских волова, 18 к. крава срп., 60 к. бикова и бивола, 185 к. теглећих волова. Свега 1300 к. рогате марве. Са мањег догона него прошле недеље цена је сваком квалитету са 1 ф. — 1 ф. 50 нов. порасла. Плаћани волови угар. урађени прима 31—33 ф., добро урађени 28—30 фор., средњи 26—38 фор. Српски волови 26—30 ф. и до 31 ф. Краве 26—29 ф., бикови 25—29 ф., биволи 19—23 ф. Све од комада.

*

У БЕЧУ, 15. (27). јуна. (Извештај Бајића и Остојића са св. Маркса.) За данашњи је вашар било пријављено 12763 ком., а од ових догоњено 4586 назимади и 7855 угојених свиња; свега 12.441 ком. Посао усљед јаког догона слаб.

Плаћани прима угар. 38—39 н., средњи 35—36 н. Сремски 36—37 н. Назимад 36—40 н. Све од 1 кгр. живи на мери. Сланина 48 фор. маст 51 фор.

*

Течај вредности и новаца на берзи у Будим-Пешти 18. (30.) јуна 1893.

Ц. кр. дукати	5 ф. 85 н.
Наполеондори (20 франака) .	9 ф. 82 н.
4% угар. ренте у злату. .	115 ф. 80 н.
5% „ „ „ папиру .	94 ф. 53 н.
Деонице угарске банке . .	409 ф. 25 н.
Деонице аустро-угар. банке.	990 ф. — н.
Немачке државе марке . .	60 ф. 65 н.

ИСКАЗ

О досадањим придошлим добровољним прилозима мехалској срп. прав. црквеној општини у име исплате своје цркве.

Српске православне црквене општине приложише и то:

Мохол 6 фор. — Сент Иван 5 фор. — Сент Петер 10 фор. — Петрово село (Бачка) 3. фр. — Госпођинце 20 фр. — Крчедин 10 фр. — Меленце 10 фр. — Јамина 10 фр. — Српски Падеј 5 фр. — Павловци 10 фр. — Мартонош 10 фр. — Ђала 5 фр. — Ульма 5 фр. — Чуруг 10 фр. — Омољица 5 фор. — Бечеј (стари) 25 фр. — Вршац 50 фр. — Бела Црква 10 фр. — Дињаш 20 фр. — Дубовац 2 фр. — Арадац 5 фр. — Мраморак 5 фр. — Кетфељ 10 фр. — Сивац 10 фр. — Кумане 10 фр. — Санад 14 фр. — Сента 10 фр. — Ечка 5 фр. — Врачев-Гај 5 фр. — Српска Неузина 10 фр. — Силбаш 2. фр. — Паланка (Бачка) 10 фр- — Српски Крстур 5 фр. — Рац Милетић 2 фр. — Шандор 5 фр. — Панчево 10 фр. — Тител 20 фр. — Ада 20 фр. — Свега 388 фор.

Српски Ченеј. Скупио г. Филип Милутиновић учитељ 7 фр. 90 н. —

Нови Сад. Г. Арса Пајевић 3 фр. — Кусић: г. Павловић. 2 фр. —

Ковин. Благородни г. Арон пл. Деспинић 10 фор. —

Рудна. Барон М. Николић од Македоније 50 фор. —

Вршац. Г. А. Недељковић 10 фр. — г. Арон Торбаров 3 фр. —

Рац Милетић. Скупио г. Младен Стојшић. Г.г. Димитрије Грађански 1 ф. Стеван Грађански 1 ф. 30 н. Сима Ендерић 1 ф. — Браћа Младен и Новак Лукић 2. фр. — Велимир Кашански 20 н. Петар Лукић 50 н. Младен Стојшић 20 нов. — Свега 6 ф. 20 н.

Манђелос. Скупио г. Ђорђе Теодосијевић перовођа. Г. Г. Панта Белић председник 1 ф. Ђока Радовановић 50 н. Андрија Кородић 20 н. Ђока Јовановић 20 н. Никола Петровић 40 н. Никола Свирчевић 20 н. Никола Јекић 20 н. Илија Белић 40 н. Глиша Андрејевић 20 н. Лаза Андрејевић 10 н. Живан Рајић 20 н. Влада Филиповић 20 н. Милош Мартић 10 н. Ђока Дмитровић 20 н. Пера Рогић 50 н. Ђока Миловац 20 н. Младен Мојић 20 н. Милан Стојковић 20 н. Павле Савић 50 н. Тома Ђурђевић 20 н. Ђорђе Теодосијевић 1 фр. — Свега 6 ф. 90 новч. —

Дубовац. Скупио г. Коста Лера трговац. Скупљено у тасовима 1 ф. 17 н. г. Коста Лера 50 н. Аца Секулић 33 н. — Свега 2 фор. —

Српска Неузина. Скупио г. Јован Петанек свештеник. Г. Г. Љубомир Мирков бележник 1 фор. Петар Ст. Николић трговац 1 фор. Светозар Николић 50 н. П. Тарбук трговац 50 н. Манојло Стајић 20 н. Тоша Милин 20 н. Љуба Пиварски 20 н. Пера Годочев 20 н. Петер Вакер 20 н. и г. Јован Петанек 5 фор. Свега 9 фор. —

Ечка. Скупио г. Светозар Теодоровић свештеник и приложио 2 фор. по 50 н. г. г. Ђока Паланачки, Јоца Гађански, Нића Чорогар, Миша Богданов, Љуба Битевић, Мила Радонић, Гена Гешгорин и Паја Сабовљевић. Свега 6 ф. —

Српски Падеј. Скупио г. Георгије Коњовић парох. Г. Ђорђе Јовановић бележник 5 фор. — Г. Георгије Коњовић пар. адм. 3 фор. по једну форинту приложише: г. г. Светозар Пирошки учитељ, Јован Бранчић трговац, Милош Илијашев земљоделац, и Милан Ђурђулов земљоделац. — по 50 нов. приложише: г. г. Јеврда Чекрџин председник, Георгије Терзин, подпредседник, Милош Станков општ. касир, Тоша Бајин кнез, Жива Бајин, Богдан Јовинов и Милош Чекрџин земљоделци. По 40 нов. г. Шуца Јовинов. — По 30 нов. г. Шуца Чекрџин, Ђурица Чонградски, Јоца Чекрџин; — по 25 нов. г. Бошко Милошев, Мата Ђурђулов, и Живко Зокић. — по 20 нов. г. Рада, Жива, Ранко, и Тана Попов, Живан, Милош и Аркадија Терзин, Вукашин, Жива а Давид Ненадов, Мила и Јоца Бајин, Сава Команов, Јоца и Ненад Милошев, Иса и Влада Чекрџин, Младен и Стеван Ђурђулов, Радован и Мата Радованов, Иса, Шандор и Младен Малетин. Вита и Јова Лукин, Дионисије Живков, Миливој Мејин, Пера Илијашев, Стеван Живановић, Тома Велимиров, Рајко Јовинов, Вељко Станков и Јова Марков. — Г. Жива Стајић 14 нов. и Жива Нецков 12 нов. — по 10 нов. г. г. Жива, (Ћирин) Панта, Алекса, Миланко, Панта (мали) и Макса Ненадов, Станко и Јоца Терзин, Ђока, Јевра и Мита Терзин, Милан, Марко, Вељко и Андрија Попов, Јоца Ђурђулов, Ранко Чолић, Влада Ћаћин, Вита Петровић, Мита Чикић, Милош Петровић, Орестија Нецков, Влада Подоручев. Сава Крчмаров, Мита Штеванов, Лаза Станков, Игњат Игњин, Сима Бранчић, Ника Пецић, Живан Јованов и Мита Гаврилов. Даље поклонише кукуруза: Пера Илијашев, Влада Чекрџин, Милка Бајина, Соса Мутуц и Лаза Мацаров који је продат за 1 ф. 20 нов. свега 28 фор. 91 нов.

Санад. Г. Лаза Надрљански 50 н.

Из Мехале приложише: по 100 фор. Живко Јорговић, Пера Голуб, Јоца Павловић млађи, по 50 фор. Јоца Павловић старији. по 30 фор. Исидор Симић. по 20 фор. Арон Брашован, Лаза Константиновић, Жива Плавошин. по 15 фор. Милан Јовановић, Мила Молдованка. по 10 фор. Јеца и Јоца Ћинку, Равосија Недин, Марта Гајер, Јоца Гавриловић, Ђока Ђорђевић, Јован Савулов, Савета Шаговића млађа, Ленка Сибиновића, Ленка Петровића, Мија Комлошки, Милка Поповића, Никола Путник, Јоца Јовановић, Петар Игнија, Пера Стојковић за сад у Сегедину војник. по 5 фор. Мита Вајанц, Панта Шепецан, Сава Мараз, Сима Бебић, Мита Бебић стар. Милка Ротарева, Иван Дечов, Илија Аданеско, Сима Петровић, Лаза Богосав, и Сава Стеванов. Данило Паскуловић 6 фор. Ђока Мораз 4 фор. Паја Чешљар 3 фор. Ката Татар 3 фор. Ленка Јорговић 3 фор. по 2 фор. Недељко Симић, Мита Свирац, Жива Исајловић Лаза Вајанц и Милан Аврамовић. Г. Стеван Ракић официјал код кр. суда 60 фор. гђа супруга му Ана 10 фор. и гђца ћерка Љубица 5 фор. Свега 788 фор.

Са стране приложено је	533 ф. 41 н.
Из места „ „	788 ф. —
Свега:	1321 ф. 41 н.

Свима црквеним општинама и родољубима, који нам у овим нашим тешким и трепетним данима својим прилозима у помоћ претешким: изриче ова општина своју најтоплију благодарност.

У Мехали 18 маја 1893.

М. Стојковић с. р. перовођа. **Стева Исток** с. р. председник.

Јеца Стојков с. р. благајник.

Огласи.

КОНСТАНТИН СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ

баштенска улица бр. 6. (улазак из ћурчијске улице.)

ПРЕПОРУЧУЈЕМ СВОЈА СВАКОВРСНА

ГВОЗДЕВА И ОД КАЉЕВА

ШПАРХЕРТ-ОГЊИШТА

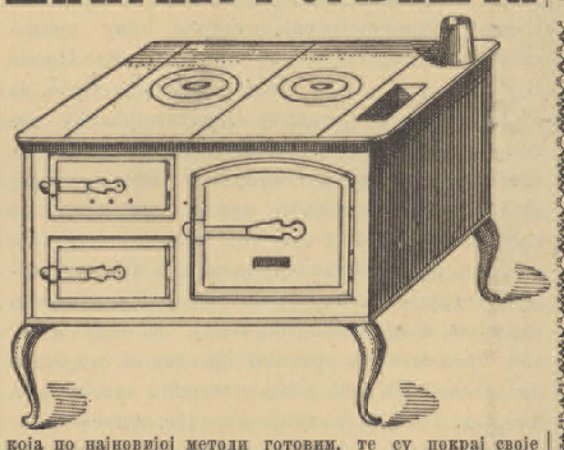

која по најновијој методи готовим, те су покрај своје изврсности права штедила, јер у њима 35% горњег материјала се заштеди!

ПРЕПОРУЧУЈЕМ ОД КОВАНОГ ГВОЖЂА ОГРАДЕ

ЗА ПОРТЕ И ГРОБНИЦЕ

по умереној цени од 7 фор. па на више по метеру; а боље су куд камо него оне ливене; (ограда је у свако доба готових у мене.) За солидну послугу је јемство моје млогодишње деловање на овом послу и у овом месту и широкој околини овој.

Све моје производе дајем и на отплату.

Примам сваковрсне старе метале као: бакар месинг, и гвожђе у промену. 4—12

Бр. 4283. — 1893.

СТЕЧАЈ.

Код муниципалне вароши **Вршца** има се попунити место *референта варошког сирочадског стола* са годишњом платом од 1000 форинти ав. вред.

У смислу 3. односно 5. §. I. зак. чл. од 1883. год. инструиране молбенице треба најдаље до 10/22. Јулија ове год. високородном господину Александру Николићу пл. од Рудне жупану поднети.

У **Вршцу** 12/24. Јунија. 18 93.

Семајер
градоначелник.

2—3

БРЗА И СИГУРНА ПОМОЋ

против болести у стомаку и њених последица.

Најбоље и најзгодније средство је за очување здравља, чишћења и одржавања сокова у чистоти па дакле и крви, и за потпомагање доброг сваривања свуде већ познати и омиљени

ЖИВОТНИ БАЛЗАМ дра РОЗЕ.

Овај од најбољег и најлековитијег биља најбрижљивије зготовљени балзам, употребљује се с потпуним правом у свима тешкоћама при сваривању, грчевима у стомаку, недостатку апетита, накиселом подригивању, навали крви, шуљевима и т. д. Усљед тог својег изврсног дејства постао је овај балзам сигуран и опробан народно-домаћи лек. **Велика боца стоји 1 фор., мала 50 нов. — Хиљадама похвалних писама стоје на углед.**

Опомена! Да би фалзификатима стао на пут, чиним свакога пажљивим, да је свака боца од мене самог по оригиналном пропису зготовљеног **животног балзама дра Розе** увијена у плаветан картон, на коме се по страни налази у немачком, чешком, мађарском и француском језику натпис: **Животни балзам дра Розе из лекарнице „код Црног Орла“ Б. Фрагнера Праг 205—III.“** на челу боце налази се овде на страни истављена, у смислу закона депонована заштитна марка.

Заштит. марка.

Прави животни балзам дра Розе може се добити само у главном стовариште произвађача

Б. ФРАГНЕРА

у апотеци „код Црног Орла“ у **Прагу**, 205—III., у **П. Саду** код г. **Г. Плавшића** апот., у Панчеву код г. г. Франца Бауера и Фр. Радде, апот.

Све веће апотеке у Аустро-Угарској имају овог животног балзама на стовариште.

Код истога се може добити

„Прашка универзална домаћа маст,“

хиљадама захвалних писама, припознато сигурно средство против свију запаљења, рана а отока. Ова се са сигурним успехом употребљује при запаљењу, застоју млека, при отврдлости жен. груди, одбијању детета од сисе; при апцесима, отоцима од крви, при загнојењу и чиревима; при отоцима око поката, тако званог црва на прстима, на руци или нози; при отврдлостима, надувености, отеченом врату (дривне); при тако званој масној израсли, мртвој кости и т. д. — Сва запаљења, отоци, отврдлости, и надувености могу се за најкраће време излечити, а где је већ до загнојења дошло, може се оток за најкраћи рок без бола извидати.

У дозама по 25 и 35 новч.

Опомена! По што многи ову прашку универзалну домаћу маст фалзифицирају чиним свакога пажљивим, да се по оригиналном пропису зготовљена само код мене може добити. Она је права само онда, ако су жуте металне дозе, у којима се маст налази, у црвене напутке за употребу (у 9 језика) и у плаветне картоне увијене; на картонима се налази овде на страни истављена заштитна марка.

БАЛЗАМ ЗА УШИ,

најбоље и многим покушајима на сигурно опробано средство за лечење наглувости и за повратак са свим изгубљеног слуха. **Боцица 1 фор.** 17—26

ХИГИЈА

БАЛЗАМ ЗА КОСУ.

Овај несравњиви препарат јача, улепшава и чисти косу, враћа свакој **СЕДОЈ** коси њену природну првобитну младићску **БОЈУ И ЛЕПОТУ**. Не садржи никакве фарбе него дејствује на корен косе.

Овај је балзам од медицинских ауторитета опробан и препоручен као **невино и најбоље** од свију средстава за косу.

Једна флаша 2 фор. 50 нов., пробе-флаша 1 ф. 50 нов. искључиво код **С. ДИМИТРИЈЕВИЋА** апотекара у **Агасе (Franyova) Banat.** 4—12

Будимпешта 1885. вел. поч. диплома	*Н. Паланка 1887.* златна колајна	*Лондон 1871.* почасна диплома

Беч 1873. колајна за заслуге — *Париз 1876.* колајна од бронзе

ЈОСИФ ЧИК

ц. кр. искључ. прив. прва сремска портланд-цемента и хидраул. креча фабрика.

У БЕОЧИНУ

ЦЕНТРАЛНИ БИРО И СТОВАРИШТЕ:

БУДИМПЕШТА, V., RUDOLFQUAI 8,

препоручује г.г. грађевинарима и архитектима, грађевинским предузимачима, великопоседницима, председницима политичких и црквених општина, као и поштованој публици своје сопствене производе од

ПОРТЛАНДСКОГ ЦЕМЕНТА

11—26 и

ХИДРАУЛИЧКОГ КРЕЧА

који се вавда у подједнако изврсној квалићи лиферују.

Ценовници и објашњења шаљу се драге воље на захтевање.

Нечкемет 1872. сребрна колајна	*Н. Сад 1875.* златна колајна	*Сегедин 1878.* колајна за заслуге	*Трст 1882.* златна колајна

Пијанство

се лечи у безбројним случајевима опробаним

АНТИБЕТИН-ОМ-

Боца 2 фор. 20 новч. = 5 динара 50 пара. — Двострука боца франко послата 4 фор. 40 нов. = 10 динара. 5—12

Добити се може: **Апотека „код орла“** у **Лугошу** бр. 52. Банат, (Lugos Banat).

Једна боца **Антибетина**, што сте послали, учинила је своје; онога човека жена **не пије више**, ово се ращчуло те ме моли један познаник мој, да за њ поручим. Пошаљите још једну боцу.

Јосиф Матија, ковач, **Башахид.**

Молим вас лепо, пошаљите ми и опет једну боце **Антибетина** уз поузеће, ово је средство прави анђео хранитељ. **Симон Михлак Брошу;**

Припослата ми боца са средством против пијанства врло је добро дејствовала.

Јосиф Гал, Вајлос, Барања.

Хиљаду пути хвала на вашем изврсном **Антибетину**, 2 боце тога средства против пијанства су познату особу од ужасне патње те коначко ослободиле.

Хајнрих Листмајер, Купура.

Послата ми флаша **Антибетина** дејствовала је изврсно, те вам изјављујем најлепшу захвалнотс.

Бенеску Донесиј, Фачет.

Три боце **Антибетина** су биле довољне, да избаве једног човека од пијанства; лек је брзо дејствовао и овај ћанас не може да трпи жестоко пиће.

Јован Георг, Крајово.

Ваш **Антибетин** учинио је у једног човека сјајан успех, пошто исти после потрошка једне боце никаквог алкохолног пића не тражи.

Матија Раушер, М.-Секаш.

Доленотписани изјављујем вам највећу благодарност на вашем **Антибетину**. Са послате 2 боце моја се жена, која је кроз 20 година патила од ужасног пијанства, Богу хвала сада опростила и не помишља на жестоко пиће. **Петру Грифу, Кришћор.**

Радња постоји 200 година.

У СРПСКОЈ ЗВОНОЛИВНИЦИ

ЂОРЂА пл. БОТЕ СИНОВА,

У ВРШЦУ,

Од 1872. године саливено 1000 комада

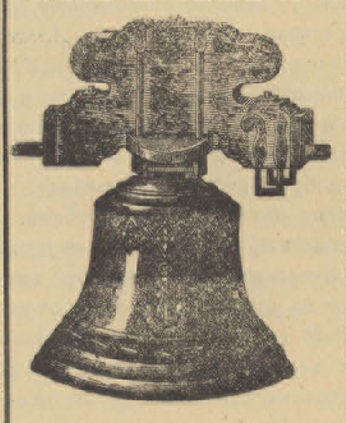

израђује се, по најновијој и старој системи са **гвозденим и дрвеним крунама** хармонично удешена

ЗВОНА,

по најумеренијој цени, са гаранцијом на више година. Такође прима горња фирма стара, пукнута звона на преливање са исплатом на више година.

Ливене мустре звона, као и фографије од оригинала шаљемо свима општинама на захтев бесплатно.

Наручбине израђујемо брзо и тачно.

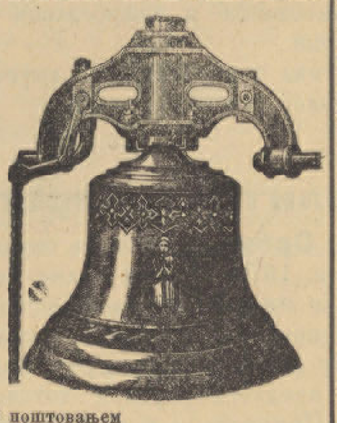

Од 1872. године саливено 1000 комада

2—24

С поштовањем

Ђорђа пл. Боте синови,
звонолије.

Радња постоји 200 година.

Власник и издавалац: Дружина Браника. — Одговорни уредник Никола Јоксимовић. — Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.